

Ihmisen ja eläimen välinen kommunikaatio on Salla Aarion mukaan loputtoman mielenkiintoinen maailma. Kiihan Patricia (vas.) ja Rainman ovat luonteeltaan kuin yö ja päivä.

Ratsastuksessa yhte

TEKSTI JA KUVAT: KATI VALJUS

Ratsastus poikkeaa täysin muista urheilulajeista siinä, että "urheiluväline" on elävä ja ajatteleva olento, joka ei toimi mekaanisesti. Moni aikuisratsastaja huomaa suhtautuvansa harrastukseensa filosofisen pohdiskelevasti. Junnuvuosien vauhti ja vaaralliset tilanteet ovat vaihtuneet pienten asioiden hiomiseen ja oikeanlaisen tunteen löytämiseen. Oululaiset aikuisratsastajat pohtivat ratsastuksen syvintä olemusta a posteriori.

Salla Aario on harrastanut ratsastusta pienen ikänsä.

– Innostuin ratsastuksesta viisivuotiaana opittuani lukemaan ja löydettyäni kirjastosta hevoskirjoja. Siitä lähtien kävin säännöllisesti viikkotunneilla, myöhemmin kilpailin ratsastuskoulun hevosilla seura- ja aluetasolla, kunnes 13-vuotiaana sain oman ponin ja vielä samana vuonna poni vaihtui hevoseen. Hevosella kilpailin junioreiden SM-tasolla, kunnes aloitin opiskelun yliopistossa ja hevonen myytiin pois.

Opiskeluaikaan Sallalla oli muutamia ratsukoita valmennettavanaan, ja näiden hevosilla hän myös ratsasti ja kilpailikin oman hevosen puuttessa. Tätä kautta alkoi yhteistyö myös pv-ruuna Rainmanin kanssa, ja sittemmin Salla osti "Reinon" itselleen. Viime kaudella ratsukko starttasi kansallisella tasolla niin rataesteitä, koulua kuin kenttääkin.

Reilu vuosi sitten Salla hankki lisäksi nuoren, nyt kolmivuotiaan tamman, jonka astutti viime kesänä.

– Halusin toisen hevosen eikä minulla ollut rahaa ostaa valmista kilpahevosta. Toisaalta halusin nuoren

Ratsastuksessa kiehtoo se, että se on sekä yksilö- että joukkuelaji!

juuri siksi, että niiden kanssa on niin mukava puuhaila, Salla miettii.

Päättyökseen tutkijana Oulun yliopistossa työskentelevä nuori nainen toimii myös sivutoimisena yksityis-

tärkeintä on isyymmärrys

Leanna Beris haluaa kehittää ratsastuksessaan luovaa ongelmanratkaisua ja löytää eteen tuleviin lukkoihin erilaisia avaimia. Suomenhevosruuna Hilanteri asettaa haasteita ratsastajalleen.

ratsukoiden ratsastuksenopettajana sekä koulu- että estepuolella. Ratsastuksenopettajatutkinto on työn alla, ja valmennettavien joukko kasvaa koko ajan.

Hevoslähtoisempi näkökulma

Salla kutsuu itseään lajin ”syväharrastajaksi” ja pitää ratsastusta pikemminkin elämäntapana kuin

harrastuksena.

Reino ei ole koskaan ollut luonteeltaan siitä helpoimmasta päästä. Kun kovistelu ei kovapäisen ruunan kanssa auttanut, Salla ajautui opiskelemaan luonnollista hevostaitoa. Sitä kautta hän tuli todenneeksi, että voimankäyttöä voi vähentää ratsastuksessakin.

– Opettelin muutamat perusasiat ihan alusta uudelleen, ja aloin nähdä ratsastuksen hevoslähtoisemmin.

Nykyään mietin paljon ratsastukseen liittyviä asioita silloinkin, kun en ole hevosen selässä, sillä koen, että opin parhaiten oivalluksien kautta.

Ihmisen ja eläimen välinen kommunikaatio on Sallan mukaan loputtoman mielenkiintoinen maailma, eikä hän usko, että ratsastuksessa voi koskaan olla täysinoppinut.

– Ratsastuksessa kiehtoo se, että se on sekä yksilö- että joukkuelaji. Haluan tehdä hevosen kanssa töitä

hyvässä yhteistyössä, en väkipakolla. Jos jatkuvasti joudutaan hevosen kanssa napit vastakkain, ollaan minusta väärillä urilla. Tärkeintä on, että sekä hevosella että minulla on hyvä mieli, hän painottaa.

Salla imee oppia omien sanojensa mukaan joka suunnalta erilaisista valmennuksista, osallistumalla ja seuraamalla.

– Pyrin aina prosessoimaan mielessäni valmentajien sanomiset, ja suhtaudun niihin terveen kriittisesti. Johonkin oppisuuntaan päättää pahkaa höyrähtämisestä ei seuraa mitään hyvää.

Yhteistyön hienovaraisuus näkyy kilpailuissa

Salla arvelee, että tuskin harastaisi ratsastusta, jos ei olisi mukana kilparatsastuksessa jollain tavoin.

– Pelkkä kilpailumenestys ei ole tärkeintä, vaan tavoitteellinen edistyminen ja kehittymisen mittaaminen kilpailuissa.

Hän sanoo hevosen ja ratsastajan yhteistyön hienovaraisuuden tulevan hyvin esiin juuri kilpailuissa.

– Yleensä on useita ratsukoita, joilla on edellytykset voittaa luokka, mutta se, jolla yhteistyö toimii kyseisellä hetkellä parhaiten, vie lopulta voiton.

Kisahommaan Salla ei suhtaudu turhan rypyotsaisesti.

– Ruusukkeita on kiva saada, mutta ne eivät ole itsetarkoitusta. Voin olla pettynyt sinivalkoiseen ruusukkeeseen, jos hevonen on tuntunut kamalalta, tai vastavasti onneni kukkuloilla vaikka olisin viimeinen, jos jokin vaikea asia on sujunut hyvin, Salla selvittää.

Kisatilanteissa hän sanoo pyrkivänsä tietoisesti hallitsemaan tunteitaan.

– Yritän ennen kilpailua hankkia vaikka valheellisestikin hyvän mielen ja tunteen siitä, että hevonen toimii hyvin ja kaikki menee kivasti. Se selvästi tarttuu hevoseenkin.

Oppilaille hyviä kokemuksia

Koska ratsastuksen opettaminen on Sallalle sivutyö, hän pitää ehdottoman tärkeänä sitä, että sen pitää olla mukavaa myös itselle. Hänen oppilaitaan yhdistää motivoituneisuus ja avoimuus uusille toimintamalleille. Voimaa ei tunneilla juurikaan käytetä, ja perusasioista kuten ratsastajan istunnan rentoudesta ja hevosen kuuliaisuudesta ei tingitä.

– Opettamani ratsukot eivät todellakaan ole mitään huippu-

tasoa ja hevosetkin ovat ihan tavallisia tallukoita. Hienoja onnistumisen kokemuksia tuokin juuri se, että saa näistä hevosista esiin ihan uusia kykyjä ja ratsastajille onnistumisen tunteita. Mieltä lämmittää aina se, kun oppilaat edistyvät.

Dialogi oppilaiden kanssa on erityisen tärkeää.

– Etenkin aikuiset haluavat tietää, miksi asiat tehdään niin kuin tehdään, ja miten hevonen toimii. Esimerkiksi erilaisilla puomiharjoituksilla haetaan rytmisiä, tarkkuutta ja suorutta koulutunneillakin. Pyrin aina vastaamaan oppilaiden kysymyksiin, ja usein jään pohtimaan jotain probleemaa viikkokausiksikin, Salla nauraa.

Lähitulevaisuuden haaveena Sallalla on oman tallin perustaminen.

– Toiveena olisi tienata leipä tältä alalta. Kilpailemaan olisi mukava päästä useammalla hevosella, ja nuoria hevosia voisi olla tallissa vaikka kokonainen liuta!

Tiedon myötä uusia tavoitteita

Myös Leanna Beris tunnustaa olevansa täysin hurahtanut hevosharrastukseen. Hän palasi ratsastuksen pariin reilut kaksi vuotta sitten, yhdentoista vuoden tauon jälkeen.

– Olin päättänyt, että heti, kun pääsen ansiotyöhön, aloitan ratsastuksen uudelleen. Varasin paikan alkeiskurssille ja tulin huomaamaan, ettei ratsastus olekaan kuin pyörällä ajo. Kevennyskin meni tuurilla oikein, Leanna muistelee.

Uudelleen aloittamisen alkutaipaleella tärkeä merkitys oli Leannan mukaan kärsivällisellä ja rauhallisella opettajalla.

– Alkeiskurssilla oli opettajana Anne-Mari Karjalainen. Hän jaksosi selittää asiat perusteellisesti. Kun kiipesin tauon jälkeen hevosen selkään, totesin itsesuojeleuvaistoni nousseen potenssiin kymmenen sitten junnuvuosien. Opettajan tulee olla luottamusta herättävä ja osata asiansa opettaessaan jännityksestä jäykkää aikuisratsastajaa.

Vielä alkeiskurssilla Leanna myöntää olleensa ratsastuksen suhteen ”matkustajatyyppejä”.

– Sitä mukaa kun tietoa on tullut lisää, on tullut tavoitteita-kin.

Luovaa ongelmanratkaisua

Nyt Leanna käy tunneilla säännöllisesti pari kertaa viikossa. Vakkari ratsua ei ole päässyt

valikoitumaan, vaan tallille tulon ensimmäinen jännitysmomentti on aina hevoslistan tarkistaminen.

Tärkeimmäksi tavoitteeksi on nyt noussut hevosen ymmärtäminen ja yhteistyön hionta.

– Haluan oppia ymmärtämään, miksi jokin asia toimii yhdellä hevosella, mutta toisella ei. Tavoitteena on kehittää itsessäni tietynlaista luovaa ongelmanratkaisua: nyt selviän eteen tulevista ongelmista opettajan ohjeiden avulla, mutta minulle olisi tärkeää oppia myös itse lukemaan hevosen antamia pieniä vihjeitä ja kokeilla eteen tuleviin lukkoihin erilaisia avaimia, Leanna pohtii.

– Yritän vielä vähän liikaa ”huutaa” asioita hevoselle, vaikka kaiken voisi tehdä pal-

– Oivalluksen hetket ovat upeita. Tunnin aikana saattaa löytyä pienen pieniä jyvii siitä, miten hevonen toimii esimerkiksi painoapujen suhteen.

Välillä tunneskaala vaihtelee myös toiseen ääripäähän.

– Ihan tosissaan välillä melkein itkettää, kun mikään ei onnistu ja mitä tahansa hevoselle ehdottaa, se vain pyörittelee korviaan ja viuhoo hännällään. Mutta siitä huolimatta joka kerta on mukavaa tulla tunnille. Tämä on kuin huumetta, ei täältä tallilta malta olla pois! •

Haluan oppia ymmärtämään miksi jokin asia toimii yhdellä hevosella, mutta toisella ei.

jon huomaamattomammin ja pienemmällä avuilla. Haluaisin, että hevonen on mukana tekemisessä, ettei se menisi vain niin, että ”minä määrään täällä ja sinä tottelet”.

Kuin huumetta

Haasteelliseksi ratsastuksen tekee Leannan mukaan se, ettei siinä tule koskaan valmista.

– Ainakin minun kohdallani tahtoo olla niin, että kun yhden virheen saan korjattua, kaksi uutta tulee tilalle, Leanna nauraa.